

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 5 november 1965, in de Trêveszaal, aange-
vangen 's morgens om 10 uur en 's middags voortgezet

Aanwezig: de minister-president Cals en de ministers
Biesheuvel, Bogaers, Bot, Diepenhorst, De Jong,
Luns, Samkalden, Smallenbroek, Suurhoff, Den Uyl,
Veldkamp, Vondeling en Vrolijk

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Bartels (bij punt 6), De Block (bij de punten 1 en
3), Egas (bij punt 6), Hoefnagels (bij de punten
2a en 2d) en Van der Stoel (bij punt 3)

Secretaris: drs. J. Middelburg

1. Naar aanleiding van de notulen van 20 september 1965; de
coördinatie van het Europese beleid

Minister Den Uyl begrijpt, dat de conclusies aan
het einde van deze notulen, die niet in de raad zijn gefor-
muleerd, een poging zijn tot samenvatting van de discussies.
Spreker heeft bezwaren ten aanzien van de formulering van de
vierde, vijfde en zevende conclusie.

De minister-president stelt voor thans te probe-
ren overeenstemming over deze conclusies te krijgen.

Minister Den Uyl merkt op, dat in de vierde conclu-
sie wordt gesteld, dat de minister van Buitenlandse Zaken
optreedt als voorzitter van de coördinatiecommissie; blijkens
de formulering van de minister-president (op blz. 9 van de
notulen) was de raad echter in meerderheid van oordeel, dat
de minister van Buitenlandse Zaken in beginsel voorzitter
van deze commissie is, maar thans niet optreedt als zodanig.

Minister Biesheuvel neemt aan dat punt c van de
vierde conclusie betrekking heeft op de algemene EEG-raad,
dus niet bijv. op de EEG-raad van landbouwministers. De
minister-president stelt voor het woord "algemene" aan dit
punt toe te voegen. De raad besluit aldus.

Minister Samkalden stelt voor punt 4 naar aanlei-
ding van de opmerking van minister Den Uyl de volgende for-
mulering voor:

4^a. Ten aanzien van het EEG-beleid betekent dit, dat de
minister (c.q. de betrokken staatssecretaris) van Buiten-
landse Zaken

a. optreedt als voorzitter van de ministeriële delegaties
in de algemene EEG-raad;

b. initiatiefnemende.....

De minister-president stelt voor akkoord te gaan met het zenden van een missie naar de sluiting; over de samenstelling ervan zal in een volgende vergadering van de raad een beslissing kunnen worden genomen. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

3 f. Verslag van de WEU-vergadering

Minister Luns heeft in de vergadering van de West-europese Unie, die in Den Haag is gehouden gesteld, dat de afwezigheid van de EEG-commissie bij het beraad over economische vraagstukken ditmaal bij uitzondering is aanvaard. Voorts zijn in de WEU-vergadering toezeggingen gedaan inzake de steun aan Groot-Brittannië wat betreft de moeilijkheden met Rhodesië. De Britse minister Stewart heeft vervolgens een uiteenzetting gegeven over wat in de vergadering van de EVA in Kopenhagen is besproken. De Vijf van de EEG hebben hierop gezegd dat zij hopen, dat het spoedig tot een samenspraak met de EVA-landen kan komen, hetgeen impliceert dat deze Vijf hopen op een spoedig einde van de crisis in de EEG.

3 g. De crisis in de EEG (Zie notulen r.m.r. 29 oktober 1965, punt 3 b; m.r. 15 oktober 1965, punt 4 a en REZ 22 oktober 1965, punt 3)

Minister Vondeling vraagt in aansluiting aan het vorige punt of het nu geen tijd wordt, dat men alternatieve oplossingen gaat bestuderen. In de pers heeft spreker al de opmerking gelezen, dat geen van de vijf landen een ander plan heeft dat kan dienen, als de Franse regering aan haar obstructie vasthoudt. Spreker vindt het de hoogste tijd, dat de regering hiervoor vingeroefeningen gaat doen. Minister Luns herinnert eraan, dat hij in de laatste vergadering van de REZ heeft toegezegd een politieke analyse te zullen rondzenden. De verwachting is, dat de Franse regering zal wachten met het innemen van een definitief standpunt tot januari. Spreker heeft deze morgen een gesprek van 1½ uur met de Duitse minister Schröder gehad, waarbij o.a. de verhouding tot Amerika en tot Frankrijk en de crisis in de EEG zijn besproken. Hij was van oordeel, dat als het zeker is dat ook Nederland die weg zal volgen men de weg van de Vijf zal moeten opgaan, als Frankrijk volstrekt onhandelbaar blijft. Met minister Spaak is voorts besproken, dat dan ook actief onderzocht moet worden of de EVA-landen tot de EEG van de Vijf kunnen toetreden.

L. bijv.
Minister Vondeling stelt de vraag of niet een opdracht aan het Europa-Instituut in Leiden kan worden gegeven een studie te maken van de alternatieve wegen die Nederland zou kunnen volgen. Minister Luns acht het niet juist thans een dergelijke opdracht te geven.

ministerraad
5 november 1965

Minister Den Uyl zou ook niet nu willen beslissen, dat een ambtelijke werkgroep wordt gevormd, die men alternatieven laat uitwerken. Op Economische Zaken wordt nagegaan wat de economische consequenties zijn, als Frankrijk niet meer in de EEG zou meewerken. Dit gebeurt in strikt vertrouwelijke ambtelijke sfeer. Een opdracht naar buiten heeft het politieke bezwaar dat men zal zeggen, dat de beslissing in de crisis van de EEG al is gevallen. Minister Vondeling merkt op, dat op deze wijze alle betrokken ministers zouden worden gedwongen om op hun departement deze vraagstukken te laten bestuderen. De betrokken ambtenaren missen dan echter allerlei aansluitende stukken, waarmee andere departementen bemoeienis hebben. Spreker vraagt zich daarom af of het niet beter is dat een stuk of tien deskundigen van de betrokken departementen bij elkaar gaan zitten om na te gaan wat mogelijke alternatieven zijn, als president De Gaulle in januari definitief de samenwerking in de EEG zou beëindigen.

De minister-president stelt als conclusie voor dat niet de indruk wordt gewekt, dat de Nederlandse regering de hoop op voortzetting van de EEG van de Zes heeft opgegeven, maar dat wel werkstukken worden voorbereid in verband met de Franse houding en de mogelijkheden in januari. De politieke analyse die minister Luns laat voorbereiden en de economische nota van minister Den Uyl zullen in de volgende vergadering van de REZ aan de orde komen. De raad verklaart zich met deze conclusie akkoord.

4. Het voortbestaan van de NV Nederlands-Amerikaanse Stoomvaart-Maatschappij Holland-Amerika Lijn (Nota van de ministers van Verkeer en Waterstaat en van Justitie, met bijlagen)

Minister Suurhoff heeft zich (naar aanleiding van opmerkingen van minister De Jong in de ministerraad van 15 oktober) verdiept in het dividendbeleid van de Holland-Amerika Lijn. Daarbij is hem gebleken, dat dit op geen enkele manier afwijkt van dat van andere Nederlandse scheepvaartmaatschappijen.

Minister Den Uyl stelt de vraag of er zekerheid bestaat, dat de meerderheid van de aandeelhoudersvergadering voor voortzetting van de naamloze vennootschap is. Er staat in de nota niets voor het geval er geen meerderheid zou zijn. Spreker stelt het voorts op prijs dat ook overleg met hem wordt gepleegd, aangezien er een relatie is tussen het onderhavige probleem en dat van de particuliere mijnen.

Minister Vondeling merkt op dat zijn adviseurs ervoor pleiten, dat het uiterste wordt gedaan om binnen de sfeer van de Holland-Amerika Lijn zelf tot een oplossing te komen. Minister Diepenhorst is het ermee eens, dat deze zaak uiterst gevoelig ligt. Hij zou daarom nog gaarne met de deskundige in het vennootschapsrecht, prof. De Gaay Fortman, hierover willen spreken.

Minister Samkalden....